

Rok XXX Październik—Listopad—Grudzień 1961 r. Nr 10—12

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Adres Redakcji i Administracji
Kuria Diecezjalna — Siedlce — Swierczewskiego 60
Telefon 7 26

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

DZIAŁ URZĘDOWY

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ

34.

W sprawie antycypowania Laudes Sacra Rituum Congregatio Declaratio

Cum circa interpretationem nn. 144 et 145 novi Codicis rubricarum dubium ortum sit, utrum scilicet, post diem 1-um ianuarium anni 1961, Laudes inde a tempore postmeridiano diei praecedentis, in recitatione a solo facta, adhuc liceat anticipari, haec S.R.C., ne in re quae directe ad publicam Ecclesiae precationem pertinet, remaneat incertitudo, necessarium esse duxit declarare:

1) N. 144 proprie et exclusive permittitur anticipatio Matutini, sive in choro vel in communi aut a solo;

2) N. 145 proprie et exclusive statuitur, recitationem Laudum, in choro et in communi fieri posse tantummodo primo mane, id est, absque ulla anticipazione, recitationem vero a solo, quae similiter anticipari non licet, convenienter fieri eodem matutino tempore.

Romae, die 28 decembris 1960.

(—) *Henricus Dante*
S.R.C. Secretarius

Uwaga: Z powyższego wyjaśnienia wynika, że w prywatnym odmawianiu brewiarza nie wolno antycypować Laudesów. Stosowna pora ich odmawiania — to wczesny poranek. Tylko słuszna przeszkoda usprawiedliwia późniejsze ich odmawianie.

Sacra Congregatio Rituum

Prot. N.D. 32/961

35.

Język polski we Mszy św.

Dioecesium Poloniae

1

Ad humiles inixasque preces E. mi ac Rev. mi Domin Stephani Cardinalis Wyszyński, Archiepiscopi Metropolitanus Gnesnen. et Varsavien., Primatis Poloniae, Sacra Rituum Congregatio, utendo facultatibus sibi a Sanctissimo Domino nostro Ioanne Papa XXIII tributis, attentis peculiaribus adiunctis in supplici libello expositis, benigne indulsit, ut in Missis cantatis, a populo cantari possit in lingua polonica: Gloria, Credo, Sanctus et Agnus Dei. In Missis solemnibus lector, subdiaconus vel diaconus, decantatis latine lectione, epistola et evangelio, possit immediate et versus populum eosdem textus in lingua polonica perlegere. In Missis cantatis ipse sacerdos, perlecta aut decantata lectione vel epistola et evangelio in lingua latina, possit immediate et versus populum perlegere eosdem textus in lingua polonica. Servatis de cetero servandis. Contrariis quibuslibet non obstantibus. Die 7 Julii 1961.

(-) C. Card. Cicognani

(-) Henricus Dante a Secret.

36.

Wyjaśnienie w sprawie komemoracji
ferii IV klasy.

Cum huic S. Rituum Congregationi nonnulla dubia oblata sint circa commemorationem feriae IV classis tum in Missis festivis sensu latiore tum in Missis votivis, haec S. Congregatio, ad maiorem simplicitatem obtinendam in universa materia de commemorationibus, declarandum esse censuit: feriam IV classis numquam esse commemorandam in Missis cum festivis tum votivis, ne conventualibus quidem.

Statuit proinde ut in Codice rubricarum sequentia mutentur:

- a) n. 26 scribatur: „Omnes feriae, nn. 23 – 25 non nominatae, sunt feriae IV classis; quae numquam commemorantur“.

- b) n. 289 in initio scribatur: In omnibus feriis IV classis... dici potest, sine commemoratione feriae;
- c) Altera pars n. 299 ita scribatur: „In reliquis feriis dicitur Missa dominicae praecedentis, nisi a rubricis aliter provisum sit.

Romae, ex Aedibus S. Rituum Congregationis, die 27 Maii 1961.

† *Card. Cicognani*, Ep. Tusculan., Praefectus
Henricus Dante, a Secretis

SACRA RITUUM
CONGREGATIO

N. D. 45/961.

37.

Zezwolenie na rozdawanie Komunii wiernym przez innego kapłana przy tym samym ołtarzu, przy którym aktualnie odprawia się Msza św. nawet poza właściwą jej porą.

Beatissime Pater,

Episcopi Poloniae, ad pedes Sanctitatis Vestrae provoluti, multorum parochorum instantiis coacti, apud quos grandis communicantium numerus, primo mane die feriali, imprimis tempore Missarum pro iuventute scholari celebrandarum, ad Sacram Synaxim accedere desiderant, humillime implorant gratiam, ut, pro territorio Poloniae, praescriptum n. 502 Codicis rubricarum eo modo extendatur, ut in ecclesiis ubi unum tantum tabernaculum adest, non solum celebrans ab aliis sacerdotibus adiuvetur, sed etiam, ut in eodem altari, in quo actu Missa celebratur, ab alio sacerdote sancta Communio distribuatur, extra tempus Communionis proprium.

Et Deus . . .

† *Stefan Card. Wyszyński*
Archiep. Gnesnen. et Varsavien.
Primas Poloniae

Dioecesium Poloniae

Sanctissimus Dominus noster IOANNES PAPA XXIII, referente infrascripto Sacrae Rituum Congregationis Praefecto, attentis expositis peculiaribus circumstantiis, precibus supra relatis benigne annuit pro gratia iuxta preces: servatis de cetero servandis.

Contrariis non obstantibus quibuslibet.

Die 19 Augusti 1961.

(L. S.)

† *Cajetanus Card. CICOGNANI*
S.R.C. Praef.

Pro vera copia

Varsaviae, die 29 mensis Septembris AD. 1961.

(-) *Ks. Dr H. Goździewicz*

Sekretariat

Prymasa Polski

38.

Część Trzecia

Rubryki Ogólne Mszału Rzymskiego

(Przekład O. Franciszka Małaczyńskiego O.S.B) – Dokończenie
— obacz W.D.P. 1961 r. Nr Nr 1-3; 4-6 i 7-9.

Tabela dni liturgicznych

Niedziele

.Niedziele 1 klasy

Pierwsza, druga, trzecia i czwarta Adwentu.

Pierwsza, druga, trzecia i czwarta W. Postu.

Pierwsza i druga Męki Pańskiej.

Niedziela Zmartwychwstania.

Niedziela Biała.

Niedziela Zesłania Ducha Świętego.

Niedziele 2 klasy

Wszystkie inne niedziele nie wymienione wyżej.

Dni powszednie

Dni powszednie 1 klasy

Sroda Popielcowa.

Wszystkie dni powszednie W. Tygodnia.

Dni powszednie 2 klasy

Dni powszednie Adwentu od dnia 17 do dnia 23 grudnia.
Suche dni Adwentu, W. Postu i wrześnieowe.

Dni powszednie 3 klasy

Dni powszednie Adwentu aż do 16 grudnia włącznie,
poza Suchymi Dniami.

Dni W. Postu i Męki Pańskiej, nie wymienione wyżej.

Dni powszednie 4 klasy

Wszystkie inne dni powszednie nie wymienione wyżej.

Wigilie**Wigilie 1 klasy**

Wigilia Bożego Narodzenia.

Wigilia Zesłania Ducha Świętego.

Wigilie 2 klasy

Wigilia Wniebowstąpienia Pańskiego.

Wigilia Wniebowzięcia N.M.P.

Wigilia Narodzenia św. Jana Chrzciciela.

Wigilia Świętych Apostołów Piotra i Pawła.

Wigilie 3 klasy

Wigilia św. Wawrzyńca Męczennika.

Oktawy**Oktawy 1 klasy**

Oktawa Wielkanocy.

Oktawa Zesłania Ducha Świętego.

Oktawy 2 klasy

Oktawa Bożego Narodzenia.

Święta 1 klasy

W Kalendarzu całego Kościoła

Boże Narodzenie.

Objawienie Pańskie.

Wielkanoc czyli Zmartwychwstanie Pańskie.

Wniebowstąpienie Pańskie.

Zesłanie Ducha Świętego.

Święto Przenajświętszej Trójcy.

Święto Bożego Ciała.

Święto Najświętszego Serca Jezusowego.
Święto Najdroższej Krwi Chrystusa.
Święto Chrystusa Króla.
Niepokalane Poczęcie N. Maryi Panny.
Zwiastowanie N. Maryi Panny.
Wniebowzięcie N.M.P.
Święto św. Józefa, Oblubieńca N.M.P., Wyznawcy, Pa-
rona całego Kościoła
Święto św. Józefa Robotnika, Oblubieńca N. M. P., Wy-
znawcy.
Święto Michała Archanioła (Dedicatio).
Narodzenie św. Jana Chrzciciela,
Święto świętych Apostołów Piotra i Pawła.
Święto Wszystkich Świętych.

Inne dni liturgiczne 1 klasy

Osmy dzień oktawy Bożego Narodzenia.
Dzień Zaduszny.

W kalendarzach Partykularnych

Święto głównego Patrona narodu, kraju lub prowincji ko-
ścielnej, albo cywilnej, diecezji, miejscowości lub miasta.

Rocznica Konsekracji kościoła katedralnego.

Święto głównego Patrona miejsca, miejscowości lub miasta.

Rocznica Konsekracji własnego kościoła.

Tytuł własnego kościoła.

Święto Tytułu Zakonu lub Zgromadzenia.

Święto kanonizowanego Założyciela Zakonu lub Zgro-
madzenia.

Święto głównego Patrona Zakonu lub Zgromadzenia
i prowincji zakonnej.

Inne święta 1 klasy własne i przyznane, ruchome albo
stałe.

Święta 2 klasy

W Kalendarzu całego Kościoła

Święto Najśw. Imienia Jezus.

Święto św. Rodziny Jezusa, Maryi i Józefa.

Wspomnienie Chrztu Pańskiego.

Przemienienie Pańskie.

Święto Podwyższenia św. Krzyża.

Konsekracja Archibazyliki Najśw. Zbawiciela.

Oczyszczenie N. Maryi Panny.

Święto N. Maryi P. Królowej.

Nawiedzenie N. Maryi Panny.

Święto Niepokalanego Serca N. Maryi Panny.

Narodzenie N. Maryi P.

Święto Siedmiu Boleści N. Maryi P. we wrześniu.

Święto N. Maryi Panny Różańcowej.

Święto Macierzyństwa N. Maryi Panny.

Święta narodzin dla wieczności Apostołów i Ewangelistów, a mianowicie:

Święto św. Andrzeja Ap. (30. XI).

Święto św. Tomasza Ap. (21. XII).

Święto św. Jana Ap. i Ew. (27. XII).

Święto św. Macieja Ap. (24. lub 25. II).

Święto św. Marka Ewangelisty (25. IV.).

Święto św. Apostołów Filipa i Jakuba (11. V.).

Święto św. Jakuba Ap. (25. VII.).

Święto św. Bartłomieja Ap. (24. VIII.).

Święto św. Mateusza Ap. i Ew. (21. IX.)

Święto św. Łukasza Ewangelisty (18. X.).

Święto św. Apostołów Szymona i Judy (28. X.).

Święto św. Stefana, Pierwszego Męczennika.

Święto św. Młodzianków Męczenników.

Święto Katedry św. Piotra (22. II.).

Święto św. Ánny, Matki N. Maryi Panny,

Święto św. Wawrzyńca Męczennika.

Święto św. Joachima, Ojca N. Maryi Panny.

W Kalendarzach Partykularnych

Święto drugorzędnego Patrona narodu, kraju lub prowincji kościelnej albo cywilnej, diecezji, miejscowości lub miasta.

Święto beatyfikowanego Założyciela Zakonu lub Zgromadzenia.

Święto drugorzędnego Patrona Zakonu lub Zgromadzenia i Prowincji Zakonnej.

Inne święta 2 klasy własne i przyznane, ruchome lub stałe.

Tabela spotkania się dni liturgicznych

Niedziela 1 klasy	1	0	0
Niedziela 2 klasy	2	0	0
Dzień powszedni 1 klasy	1	0	0
Dzień powszedni 2 klasy	2	0	0
Dzień powszedni 3 klasy	2	0	0
Dzień powszedni 4 klasy	3	0	0
Święto 1 klasy	1	1	1
Święto 2 klasy	3	1	3
Święto 3 klasy	3	3	3
Dzień oktawy 2 klasy	2	3	0
1 - Nieszpory Oficjum bieżącego, wspomnienia następnego.	z	z	z
2 - Nieszpory Oficjum następnego, wspomnienie bieżącego.	nie świętem	niedziela	niedziela
3 - Nieszpory Oficjum następnego, nic o bieżącym.	1 klasy	2 klasy	1 klasy

Uwagi do tabeli zbieżności i spotkania się dni liturgicznych

1. Święto Pańskie 1 lub 2 klasy zbiegające się z niedzielą zajmuje miejsce tej niedzieli, z wszystkimi jej prawami i przywilejami, dlatego nie wspomina się niedzielę.

2. Jeżeli zbiegną się równocześnie dwa święta tej samej Osoby Boskiej, albo dwa święta tego samego Świętego lub Błogosławionego, odprawia się Oficjum święta, które zajmuje wyższe miejsce w tabeli pierwszeństwa, a drugie opuszcza się.

3. Jeżeli święto Pańskie 1 lub 2 klasy spotka się z jakąś niedzielą lub odwrotnie, Nieszpory układa się według tabeli spotkania się, lecz nigdy nie wspomina się niedzielę w Nieszporach święta Pańskiego, ani odwrotnie.

39.

Zmiany w Breviarzu i Mszałe Rzymskim w myśl zasad nowego kodeksu rubryk

Rozdział I

Zmiany w Kalendarzu

1. Święta, które dotychczas występowały w kalendarzach jako *duplicia 1 classis*, odtąd będą *świętami 1 klasy (festa 1 classis)*.

2. Święta, które występowały w kalendarzach jako *duplicia 2 classis*, odtąd będą *świętami 2 klasy*.

3. Święta, które występowały w kalendarzach jako *duplicia maiora* lub *minora* i święta, które występowały jako *semi-duplica* (od roku 1955 jako *simplicia*) odtąd będą *świętami 3 klasy*.

4. Święta, które występują w kalendarzach jako *simplicia* i w r. 1955 zostały zmienione na *wspomnienia (commemorationes)* zostają wpisane jako *wspomnienia (commemorationes)*.

5. Ponadto zostają zmienione na wspomnienia:

- a) święto św. Jerzego Męcz. (23 kwietnia);
- b) święto Najśw. Maryi P. z Góry Karmelu (16 lipca);
- c) święto św. Aleksego Wyzn. (17 lipca);
- d) święto świętych Męczenników Cyriaka, Larga i Szmaragda (8 sierpnia);
- e) święto Stygmatów św. Franciszka (17 września);
- f) święto świętych Męczenników Eustachego i Towarzyszy (20 września);
- g) święto N. Maryi Panny od wykupu niewolników (24 września);
- h) święto św. Tomasza Biskupa i Męczennika (29 grudnia);
- i) święto św. Sylwestra I Papeży i Wyzn. (31 grudnia);
- j) święto Siedmiu Bolesci N. Maryi Panay (piątek po 1 niedzieli Męki Pańskiej).

6. Stają się dniami liturgicznymi 1 klasy:

- a) Osmý dzień oktawy Bożego Narodzenia (1 stycznia);
- b) Dzień Zaduszny (2 listopada), który ustępuje jednak przed zbiegającą się z nim niedzielą.

7. Stają się dniami liturgicznymi 2 klasy:

- a) święto Św. Rodziny Jezusa, Maryi i Józefa (1 niedziela po Objawieniu);

- b) święto Katedry św. Piotra (22 lutego);
- c) święto Podwyższenia św. Krzyża (14 września);
- 8. Z kalendarza usuwa się święta:
 - a) Katedry św. Piotra w Rzymie (18 stycznia);
 - b) Znalezienia św. Krzyża (3 maja);
 - c) Św. Jana przed Bramą Latyńską (6 maja);
 - d) Zjawienia św. Michała Archanioła (8 maja);
 - e) Św. Leona II (3 lipca)
 - f) św. Anakleta (13 lipca);
 - g) św. Piotra w okowach (1 sierpnia);
 - h) Znalezienia św. Stefana (3 sierpnia)

Podobnie usuwa się z kalendarza wspomnienie św. Witalisa Męczennika (28 kwietnia).

9. Do kalendarza wpisuje się święta:

- a) Wspomnienie Chrztu Pańskiego (13 stycznia);
- b) św. Grzegorza Barbarigo, Biskupa i Wyzn. (17 czerwca);
- c) św. Antoniego Marii Claret, Biskupa i Wyzn. (23 października);

10. Przenosi się święta:

- a) św. Ireneusza, z dnia 23 czerwca na dzień 3 lipca;
- b) św. Jana Marii Vianney, z dnia 9 na dzień 8 sierpnia.

11. Wspomnienie świętych Męczenników Sergiusza, Bakchusa, Marcelego i Apulliusza przenosi się z dnia 7 na dzień 8 października.

12. Zmienia się nazwy:

- a) święta Obrzezania Pańskiego na „Oktawę Bożego Narodzenia“ (1 stycznia);
- b) święta Katedry św. Piotra Apostoła w Antiochii na „święto Katedry św. Piotra Apostoła“ (22 lutego).
- c) święto Najśw. Różańca N. Maryi Panny na „święto N. Maryi Panny Różańcowej“ (7 października).

Rozdział II

Zmiany w ordinarium divini officii

13. Znosi się modlitwę o wstawiennictwo świętych (Suffragium de omnibus sanctis) i wspomnienie o Krzyżu.

14. W Prymie wśród krótkich lekcji na różne okresy dodaje się następujące:

- a) Tempore Nativitatis Domini: Ipsi peribunt, tu autem permanebis; et omnes ut vestimentum veterascent: et velut amictum mutabis eos, et mutabuntur; tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient Tu autem.

b) Tempore Epiphaniae: Omnes de Saba venient, aurum et thus deferentes, et laudem Domino annuntiantes. Tu autem.

c) Tempore Ascensionis Domini: Viri Galilaei, quid statis aspicientes in caelum? Hic Iesus qui assumptus est a vobis in caelum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in caelum. Tu autem.

15. Indult i odpusty udzielone niegdys za odmówione modlitwy *Sacrosanctae*, wiąże się z antyfoną końcową N. Margi Panny.

Rozdział III

Zmiany w Psalterzu

16. Gdy psalmy do Laudes bierze się z drugiego zestawu, w Prymie nie odmawia się już czwartego psalmu, to znaczy pierwszego, który został opuszczony w Laudes.

Podobnie w niedzielę, jeżeli psalmy odmawia się z drugiego zestawu, zamiast psalmu 117, który odmawia się w Laudes, w Prymie mówi się Psalm 53, *Deus in nomine tuo*,

17. W sobotę, gdy w Laudes odmawia się drugi zestaw psalmów, Kantykt Mojżesza *Auscultate, coeli* (Audite, caeli) kończy się po wersecie *Petram, quae genuit te neglexisti et oblitus es Dei factoris tui*. (Deum qui te genuit dereliquisti, et oblitus es Domini creatoris tui).

Rozdział IV

Zmiany w Proprium de Tempore

18. Znosi się modlitwy na różne okresy liturgiczne (pro diversitate Temporum).

19. Jeżeli Wigilia Bożego Narodzenia wypadnie w niedzielę, porządek Oficjum jest następujący:

a) w poprzedzającą sobotę na *Nieszpory* odmawia się wszystko tak jak w sobotę przed 4 niedzielą Adwentu.

b) Na Jutrznę odmawia się jeden Nokturn; invitorium z wigilii, hymn adwentowy; dziewięć Antyfon i dziewięć psalmów z niedziel w okresie Adwentu; werset i trzy lekcje z responsoriami z wigilii.

- c) na Laudes i na Godziny mniejsze odprawia się Oficjum świąteczne z wigilii jak w Proprium, lecz bez wspomnienia niedzieli.

20. W święto Bożego Narodzenia i przez oktawę w Jutrzni Psalm 88, *Gratias Domini in aeternum cantabo* (*Misericordias Domini in aeternum cantabo*), który zachodzi w trzecim Nokturnie kończy się na wersecie *Ut luna quae manet in aeternum testis in caelo fidelis* (*Et thronus eius sicut sol in conspectu meo, et sicut luna perfecta in aeternum, et testis in caelo fidelis*).

21. W święto świętych Młodzianek i Męczenników (28 grudnia).

- a) używa się paramentów barwy czerwonej;
b) w Jutrzni odmawia się hymn *Te Deum*;
c) we Mszy odmawia się *Gloria in excelsis Deo* i *Alleluia* z werselem.

22. Dni od 2 do 5 stycznia są dniami powszednimi okresu Bożego Narodzenia.

Odnośnie do Oficjum i Mszy tych dni należy zwrócić uwagę że:

- a) W Oficjum powszednim: antyfony i psalmy we wszystkich Godzinach oraz wersele Nokturnu odmawia się z bieżącego dnia, jak w Psalterzu; lekcje z przypadającego Pisma świętego z własnymi responsoriami; odmawia się *Te Deum*; inne części, łącznie z werselem w krótkim responsorium Prymy, jak w dniu 1 stycznia.

Mszę odprawia się jak w dniu 1 stycznia z *Gloria* i prefacją o Bożym Narodzeniu, bez *Credo* i własnego *Communicantes*.

- b) W święta przypadające w tych dniach zachowuje się wersele w krótkim responsorium Prymy jak 1 stycznia, jeżeli nie mają własnego, nie wspomina się jednak dnia powszedniego.

23. Dni od 7 do 12 stycznia są dniami powszednimi okresu Objawienia Pańskiego.

Odnośnie do Oficjum i Mszy tych dni należy zwrócić uwagę, że:

- a) w Oficjum powszednim: antyfony i psalmy we wszystkich Godzinach oraz wersele Nokturnu odmawia się z bieżącego dnia, jak w Psalterzu; lekcje z przypadającego

jącego dotąd Pisma św. z responsoriami z Objawienia Pańskiego; odmawia się *Te Deum*; inne części łącznie z werselem w krótkim responsorium Prymy jak w święto Objawienia. Modlitwa jak w święto Objawienia, natomiast w dni przypadające po 1 niedzieli z tej niedzieli.

W dniach od 7 do 12 stycznia odmawia się także wyznaczone na poszczególne dni antyfony do *Benedictus* i do *Magnificat*; w dniu 12 stycznia do *Magnificat* odmawia się antyfonę z II Nieszporów Objawienia Pańskiego.

Mszę odprawia się jak w święto Objawienia; natomiast w dni powszednie przypadające po 1 niedzieli, z tej niedzieli, z *Gloria* i prefacją o Objawieniu Pańskim, bez *Credo* i własnego *Communicantes*.

b) w święta przypadające w tych dniach zachowuje się werseł z Objawienia Pańskiego w krótkim responsorium Prymy, jeżeli nie mają własnego, nie wspomina się jednak dnia powszedniego.

24 Dnia 13 stycznia obchodzi się *Wspomnienie Chrztu Pańskiego* (2 klasy).

Na Jutrznie, Laudes, Nieszpory i Kompletę wszystko odmawia się jak w święto Objawienia, lecz Jutrznie rozpoczyna się w zwykły sposób i w trzecim Nokturnie odmawia się psalm 86; lekcje trzech Nokturnów z własnymi responsoriami i modlitwą odmawia się jak w dniu 13 stycznia.

W Godzinach mniejszych odmawia się antyfony i psalmy z bieżącego dnia; inne części jak w święto Objawienia z wyjątkiem modlitwy.

Odprawia się Mszę podaną w Mszale 13 stycznia.

Jeżeli tego samego dnia wypadnie 1 niedziela po Objawieniu, odprawia się Oficjum o św. Rodzinie, bez wspomnienia chrztu Pańskiego i bez wspomnienia niedzieli. W tym wypadku początek 1 listu do Koryntian czyta się w poprzednią sobotę.

25. Nabożeństwa, które odbywały się w piątek po 1 niedzieli Męki na cześć N. Maryi Panny, Matki Bolesnej przy licznych udziale ludu, można nadal odprawiać. W tym dniu dozwolone są dwie Msze świąteczne o Siedmiu Boleściach N. Maryi Panny.

26. W okresie Zmartwychwstania jako antyfonę do *Magnificat* w Nieszporach piątku odmawia się antyfonę do *Magnificat* z II Nieszporów poprzedniej niedzieli.

27. Po Oficjum 5 niedzieli po Wielkanocy w *Brewiarzu* należy umieścić następującą rubrykę:

In Litanis minoribus

Litaniae minores seu Rogationes per se assignantur feris II, III et IV ante festum Ascensionis Domini.

Ordinariis autem locorum facultas tribuitur eas transferendi ad alios tres dies continuos magis opportunos iuxta regionum diversitatem aut consuetudinem aut necessitatem.

De Litanis minoribus nihil fit in Officio.

Obligatio recitandi Litanias Sanctorum cum suis precibus, his diebus, urget tantum in processione aut aliis peculiaribus supplicationibus. Proinde, qui ad recitationem divini Officii obligantur, processioni vero aut aliis peculiaribus supplicationibus non intersunt, non tenentur dicere, his diebus, Litanias Sanctorum cum suis precibus.

W *Mszale* zaś we Mszy z Dni Krzyżowych (de Rogationibus) należy usunąć *Alleluia* z werselem i w jego miejsce umieścić gradual i *Alleluia* z werselem oraz traktus i *Alleluia* wielkanocne z werselemi, które znajdują się we „Mszy w jakiegokolwiek potrzebie“ na różne okresy roku.

Wreszcie należy usunąć słowa: *Praefatio paschalis*.

28. W poniedziałek 5 tygodnia po Wielkanocy, usuwawszy lekcje z homilii na ewangelię Mszy Dni Krzyżowych, należy umieścić następujące lekcje z przypadającego Pisma św.:

Do Epistola prima beati Petri Apostoli

Lectio I

Cap. 2, 1-5

Deponentes igitur omnem malitiam, et omnem dolum, et simulationes, et invidias, et omnes detractiones, sicut modo geniti infantes, rationabiles, sine dolo lac concupiscite: ut in eo crescatis in salutem: si tamen gustastis, quoniam dulcis est Dominus. Ad quem accedentes lapidem vivum, ab hominibus quidem reprobatum, a Deo autem electum et honorificatum: et ipsi tamquam lapides vivi superaedificamini, domus spiritualis, sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias, acceptabiles Deo per Iesum Christum.

Resp. Dicant nunc, ut adhuc hoc die.

Lectio II

Cap. 2, 6-10

Propter quod continet Scriptura: Ecce, pono in Sion lapidem summum angularem, electum, pretiosum: et qui crediderit in eum, non confundetur. Vobis igitur honor creditibus: non creditibus autem lapis, quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in caput anguli, et lapis offensio- nis, et petra scandali his, qui offendunt verbo, nec credunt in quo et positi sunt. Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis: ut virtutes annuntietis eius, qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum. Qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei: qui non consecuti misericordiam, nunc autem misericordiam consecuti.

Resp. Cantate Domino, ut adhuc hoc die.

Lectio III

Cap. 2, 11-17

Carissimi: Obsecro vos tamquam advenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis, quae militant adversus animam, conversationem vestram inter gentes habentes bonam: ut in eo, quod detractant de vobis tamquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis. Subiecti igitur estote omni humanae creaturae propter Deum: sive regi quasi praecellenti, sive ducibus tamquam ab eo missis, ad vindictam malefactorum, laudem vero honorum: quia sic est voluntas Dei, ut beneficientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam: quasi liberi, et non quasi velamen habentes malitiae libertatem, sed sicut servi Dei. Omnes honorate: fraternitatem diligite: Deum timete: regem honorificate.

In Officio feriali: Te Deum.

In Officio ordinario, resp.: Narrabo, ut adhuc hoc die.

Zachowuje się antyfony do *Benedictus* i do *Magnificat*, które obecnie znajdują się w Brewiarzu.

29. Dni od piątku po Wniebowstąpieniu Pańskim aż do wigilii Zesłania Ducha Świętego wyłącznie są datami powszednimi okresu Wniebowstąpienia.

Odnośnie do Oficjum i Mszy tych dni należy zwrócić uwagę, że:

- a) w Oficjum powszednim antyfony i psalmy we wszystkich Godzinach i werset Nokturnu odmawia się z bie-

żącego dnia jak w Psalterzu na okres wielkanocny; lekcje z przypadającego Pisma św. z własnymi responsoriami; odmawia się *Te Deum*; inne części łącznie z wersetem w krótkim responsorium Prymy, jak w święto Wniebowstąpienia.

Mszę odprawia się jak w święto Wniebowstąpienia z *Gloria* i prefacją o Wniebowstąpieniu, bez *Credo* i własnego *Communicantes*.

- b) W święta przypadające w tych dniach zachowuje się w krótkim responsorium Prymy werset z Wniebowstąpienia jeżeli nie ma własnego, lecz nie wspomina się dnia powszedniego.

30. Niedziela, dawniej w oktawie Wniebowstąpienia otrzymuje nazwę „Niedziela po Wniebowstąpieniu“. Jej Oficjum ma następujący porządek:

- a) części Ordinarium bierze się ze święta Wniebowstąpienia jak w dni powszednie tego okresu; natomiast kapituła, antyfony do *Benedictus* i do *Magnificat* oraz modlitwa są własne;
- b) w I Nieszporach psalmy ze soboty odmawia się z antyfoną *Alleluia, alleluia, alleluia*.
- c) W Nokturnie, Laudes i Nieszporach odmawia się psalmy z niedzieli z antyfoną *Alleluia, alleluia, alleluia* z okresu wielkanocnego;
- d) odmawia się własne lekcje i responsoria jednego Nokturnu, jak są umieszczone w Breviarzu.

31. W czwartek przed wigilią Zesłania Ducha Świętego jako lekcje z przypadającego Pisma św. czyta się lekcje z 3 Listu św. Jana Ap., które obecnie wyznaczone są w Breviarzu na następny piątek; w piątek przed wigilią Zesłania Ducha Świętego czyta się lekcje, które obecnie są wyznaczone w Breviarzu na I Nokturn wigilii Zesłania Ducha Świętego.

32. W wigilię Zesłania Ducha Świętego odmawia się Oficjum powszednie jak w Ordinarium na okres Wniebowstąpienia z trzema lekcjami z homilii na ewangelię dnia. W Laudes i w Godzinach mniejszych odmawia się modlitwę z niedzieli po Wniebowstąpieniu.

W *Mszale* należy usunąć proroctwa, poświęcenie wody chrzcielnej i litanie. Wszystkie Msze rozpoczynają się w zwykły sposób psalmem *Iudica me, Deus*, i antyfoną na wejście *Cum sanctificatus fuero*.

33. W święto Bożego Ciała na Prymie odmawia się wer-set *Qui sedes ad dexteram Patris*.

Niedziele i dni powszednie dawniej w oktawie Bożego Ciała i Najśw. Serca Jezusowego, obchodzi się we wszystkim tak, jak pozostałe niedziele i dni powszednie w ciągu roku.

W te niedziele i dni powszednie responsoria po lekcjach odmawia się z okresu po Zesłaniu Ducha Świętego, jak są wydrukowane w Breviarzu w 4 niedzielę po Zesłaniu Ducha Świętego i w następane dni powszednie.

35. W sobotę przed pierwszą niedzielą sierpnia rubrykę dotyczącą lekcji z przypadającego Pisma św. należy zmienić w ten sposób:

Si prima dominica incidit a die 1 ad 3 augusti, tunc mensis habet quinque dominicas, et Scriptura occurrens legitur integra, ut in Breviario habetur.

Si vero prima dominica incidit in dies a 4 ad 7 augusti, mensis habet quatuor dominicas tantum, et de Scriptura occurrenti omittitur illa pars quae hebdomadae quintae assignata est.

36. W sobotę przed pierwszą niedzielą września należy umieścić następującą rubrykę:

Si prima dominica incidit in diem 1 vel 2 septembris mensis habet quinque dominicas, et Scriptura occurrens absolvitur integra, ut in Breviario habetur.

Si vero prima dominica incidit in dies a 3 ad 7 septembris, tunc mensis habet quatuor dominicas tantum, et de Scriptura occurrenti omittitur illa pars, quae hebdomadae quintae assignata est.

37. W Nieszporach środy i piątku Suchych Dni wrześniowych, jako antyfonę do *Magnificat* powtarza się antyfonę, która w te dni jest przewidziana do *Benedictus*.

38. W sobotę przed pierwszą niedzielą października należy umieścić następującą rubrykę:

Si prima dominica incidit in dies a 1 ad 3 octobris, mensis habet quinque dominicas, et Scriptura occurrens absolvitur integra, ut in Breviario habetur.

Si vero prima dominica incidit in dies a 4 ad 7 octobris, tunc mensis habet quatuor dominicas tantum, et de Scriptura occurrenti omittitur illa pars, quae tertiae hebdomadae assignata est.

39. W sobotę przed pierwszą niedzielą listopada należy umieścić następującą rubrykę:

Si prima dominica incidit in dies 1 vel 2 novembris, mensis habet quidem quinque dominicas, ultima tamen est prima Adventus, ita ut pro Scriptura occurrenti maneant quatuor tantum hebdomadae. Item quatuor dominicas tantum habet mensis, si prima dominica incidit in dies a 3 ad 5 novembris. His in casibus, de Scriptura occurrenti omittitur illa pars, quae secundae hebdomadae assignata est.

Si vero prima dominica incidit in dies a 4 ad 7 octobris, tunc mensis habet quidem quatuor dominicas, ultima tamen est prima Adventus, ita ut pro Scriptura occurrenti maneant tres hebdomadae tantum. Hoc in casu, de Scriptura occurrenti omittitur illa pars, quae primae et secundae hebdomadae assignata est.

Rozdział V

Zmiany w proprium sanctorum

40. W święta 3 klasy tak powszechne jak partykularne, które w Jutrzni mają albo antyfony własne i psalmy z Commune, albo antyfony własne i psalmy specjalne wyznaczone, odmawia się kolejno dziewięć antyfon i dziewięć psalmów z jednym tylko wersetem, który znajduje się po ostatniej antyfonie.

41. W święta wymienione w poprzednim numerze dwie lekcje z Pisma św. czerpie się z Commune, gdzie są wyznaczone na I Nokturn, zachowując pierwsze i trzecie z responsoriów własnych, które były wyznaczone w Brewiarzu na te święta.

42. W święta 3 klasy, tak powszechne jak partykularne, które mają tylko responsoria własne w Jutrzni, odmawia się antyfony i psalmy z bieżącego dnia powszedniego z dwoma lekcjami z przypadającego Pisma św., z pierwszym i trzecim z responsoriów własnych i trzecią lekcją własną jak w innych Oficjach zwykłych.

43. W święto Nawrócenia św. Pawła (25 stycznia) w Jutrzni odmawia się trzy lekcje z Dziejów Apostolskich, które dawniej

były wyznaczone na I Nokturn z pierwszym i drugim responsum tam podanym.

44. W święto św. Martyny (30 stycznia) w Jutrzni odmawia się hymn *Martinae celebri* z drugą częścią *Non illam crucians*; w Laudes zaś i w Nieszporach hymn *Tu natale solum*.

45. W święto Oczyszczenia N. Maryi P. (2 lutego):

a) w *Brewiarzu* na początku należy umieścić rubrykę: *Festum Purificationis B. Mariae Virg. habetur tamquam festum Domini*. (święto Oczyszczenia N. Maryi P. uważa się za święto Pańskie).

b) w *Mszale*: w poświęceniu świec należy opuścić antyfonę *Ersurge* z wersesem psalmu i *Gloria Patri* oraz *Flectamus genua*; przed modlitwą kapłan mówi tylko *Dominus vobiscum* i *Oremus*.

46. W święta św. Wenancjusza (18 maja), św. Marii Magdaleny Pokutnicy (22 lipca) i św. Jana Kantego (20 października) w Nieszporach odmawia się hymn, który obecnie jest wyznaczony w *Brewiarzu* na I Nieszpory.

47. Dnia 17 czerwca w święto św. Grzegorza Barbarigo, należy umieścić następujące części własne:

Oratio

Deus, qui beatum Gregorium Confessorem tuum atque Pontificem pastorali sollicitudine, et pauperum miseratione clarescere voluisti: concede propitius; ut, cuius merita celebramus, caritatis imitemur exempla. Per Dominum.

Lectio III

Gregorius Barbadicus, Venetiis perantiqua familia ortus, utriusque iuris lauream in Archigymnasio Patavino magna cum laude est adeptus. Undevigesimum annum agens, cum ad Monasteriensem pacis Conventum profectus esset, legato pontificio Fabio Chisio adhortante, ecclesiasticae militiae nomen dare constituit. Sacris initiatus, ab eodem Chisio, Alexandri septimi nomine ad Pontificatum assumpto, Bergomatium episcopus primum, mox, Cardinalium Collegio cooptatus, ad sedem Patavinam eligitur. In episcopali munere obeundo, sancto Carolo Borromaeo sibi exemplo proposito, ad extremum usque spiritum adlaboravit ut, Sacrosanctae Tridentinae Synodi monitis et decretis innixus, evelleret vitia, virtutes induceret. In utraque dioecesi Seminarium amplificavit, Patavinum praesertim bibliotheca auxit ac typographia, qua libri quoque

ederentur inter populos proximi Orientis vulgandi. Catecheti-
cam instructionem enixe fovit, et singulos dioecesis pagos,
docendo et hortando, alacer peragravit. Caritatis operibus
ac vitae sanctitate refulsit, in egenos et pauperes adeo libera-
lis ut domesticam quoque suppellectilem, vestes ac lectum in
eorum auxilium erogaverit. Denique, post brevem lethalem
morbum, placide obdormivit in Domino decimo quarto Kalen-
das iulias, anno millesimo sexcentesimo nonagesimo septimo.
Quem, meritis ac virtutibus clarum, Clemens decimus tertius
Beatorum, Ioannes vero vigesimus tertius Sanctorum numero
accensuit.

Missa *Statuit* de Communi Conf. Pont. I loco, cum oratio-
ne propria, ut supra.

48. Dnia 28 czerwca w wigilię Świętych Apostołów Piotra
i Pawła lekcje z homilii na ewangelię dnia należy zaczerpnąć
ze święta św. Piusa X (3 września).

49. W święto św. Ireneusza Biskupa i Męczennika (3 lipca)
należy umieścić następującą lekcję własną;

Lectio III

Irenaeus, non longe ab urbe Smyrna natus, iam inde
a puero sese Polycarpo, Ioannis Evangelistae discipulo eidem-
que episcopo Smyrnaeorum, tradiderat in disciplinam. Polycar-
po in caelum martyrii gloria sublato, cum incredibili studio
flagraret discendi quae dogmata depositi loco custodienda
ceteri acceperant, quos Apostoli instituerant; horum quam
potuit plures convexit, quaeque ab iisdem audivit, memori
mente tenuit, ea deinceps opportune adversus haereses allatu-
rus. In Galliam profectus, Ecclesiae Lugdunensis presbyter
a Photino episcopo est constitutus; cui cum successisset, tam
feliciter munus obiit episcopatus, ut sapientia, oratione exem-
ploque suo non modo brevi cives lugdunenses omnes, sed
multos etiam aliarum Galliarum urbium incolas superstitionem
atque errorem abiecit, dedisseque christianae militiae nomina
viderit. Multa scripsit, quorum magna pars intercudit iniuria
temporum. Extant eius adversus haereses libri quinque, in
quorum tertio libro grave imprimis atque praeclarum de Roma-
na Ecclesia, deque illius episcoporum successione, divinae
traditioni fidei, perpetua, certissima custode, testimonium dixit.
Atque ad hanc, dixit, Ecclesiam propter potiorem principalitatem
necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est eos qui
sunt undique fideles. Martyrio coronatus, migravit in caelum
anno salutis ducentesimo secundo.

50. We Wspomnienie N. Maryi P. z Góry Karmelu (16 lipca):

a) w *Brewiarzu*, po modlitwie, należy umieścić następującą rubrykę:

Si Commemoratio B. Mariae Virg. de Monte Carmelo venerit in sabbato, fit quidem Officium de S. Maria in sabbato, sed antiphona *ad Benedictus*, et oratio ad omnes Horas dicuntur ut supra;

b) w *Mszale* zaś należy umieścić następującą rubrykę:

Si Commemoratio B. Mariae Virg. de Monte Carmelo venerit in sabbato, Missa dici potest aut de sancta Maria in sabbato, aut propria de Commemoratione B. Mariae Virg. de Monte Carmelo.

51. W święto św. Wawrzyńca z Brindisi, Wyznawcy i Doktora Kościoła (21 lipca) należy umieścić następującą lekcję własną:

Lectio III

Laurentius, Brundusii in Apulia natus, adolescens Ordinem Fratrum Minorum Capuccinorum ingressus, philosophiam ac theologiam penitus didicit, complures autem linguas et antiquas et recentiores calluit. Sacerdos inauguratus, praedicandi munus suscepit, quod per totam fere Italiam aliasque Europae regiones indefessus obivit. Singulari prudentia consiliique dono praeditus, universo Ordini regendo praefectus est, et a Summis Pontificibus saepe adhibitus ad gravissimas obeundas legationes. Atque eius potissimum opera effectum est, ut principes christiani copias suas consociaverint contra ingruentes Turcarum turmas: quibuscum exercitus christianus in Hungaria congressus, Laurentio praeeunte cum cruce, milites ducesque cohortante, celeberrimam retulit victoriam. Inter tot vero tantaque negotia, religiosi hominis virtutes heroico modo coluit. Quidquid supererat temporis, orationi impediens, vitam interiorem cum externa actuositate mirifice contuaxit. Tandem Olisipone, quo a populo neapolitano orator ad regem Hispaniae missus fuerat, libertatis christianae et iustitiae strenuus assertor, quasi in acie occubuit anno millesimo sexcentesimo undevicesimo. Multa reliquit scripta ad fidem catholicam adversus haereses defendendam, et ad sacras Litteras explanandas. Eum Leo Papa decimus tertius in Sanctorum numerum retulit, Ioannes vero Papa vigesimus tertius universae Ecclesiae Doctorem declaravit.

52. W święto Przemienienia Pańskiego (6 sierpnia) psalm 88, *Gratias Domini in aeternum cantabo* (Misericordias Domini in aeternum cantabo), który zachodzi w III Nokturnie kończy się po wersecie *Nam Domini est clipeus noster, et Sancti Israel Rex noster* (Quia Domini est assumptio nostra, et sancti Israel regis nostri).

53. W święto św. Filipa Benicjusza Wyznawcy (23 sierpnia) należy umieścić następującą lekcję własną:

Lectio III

Philippus, e nobili Benitiorum familia Florentiae natus, singulari visione a beatissima Virgine in Servorum suorum familiam, nuper institutam, est vocatus. Primum in Senarii montis antrum concessit, ubi asperam quidem iugi corporis castigatione, sed Christi Domini cruciatuum meditatione, suavem duxit vitam; deinde per universam fere Europam magnamque Asiae partem sodalicia septem dolorum Dei Matris instituit, Sui Ordinis Generalis inivitus renuntiatus, divinae caritatis ardore vehementer accensus, plurimas Italiae urbes concursans, gliscentes in eis civium discordias composuit, multasque ad Romani Pontificis obedientiam revocavit, et perditissimos homines ad poenitentiam perduxit. Denique Tuderti, anno millesimo ducentesimo octogesimo quinto, in Christi Domini e cruce pedentis amplexu, quem suum appellabat librum, sanctissime ex hac vita migravit. Eum Clemens decimus, Pontifex maximus, sanctorum numero adscripsit.

W święto N. Maryi Panny Różańcowej (7 października), hymn *Caelestis aulae nuntius*, który w Breviarzu jest wyznaczony na I Nieszpory, umieszcza się przed hymnem Jutrzní, opuszczając zakończenie, chyba, że gdzieś trzeba odmówić I Nieszpory.

55. W święto św. Antoniego Marii Claret, Biskupa i Wyznawcy, (23 października) należy umieścić następujące części własne:

Oratio

Deus, qui beatum Antonium Mariam Confessorem tuum atque Pontificem, apostolicis virtutibus sublimasti, et per eum novas in Ecclesia clericorum ac virginum familias collegisti: concede, quaesumus; ut eius dirigentibus monitis ac suffragantibus meritis, animarum salutem quaerere iugiter studeamus. Per Dominum.

Lectio III

Antonius Maria Claret, Sallentii in Hispania: piis honestisque parentibus natus, adolescens textoriam artem exercuit, sed dein, sacerdotio auctus, primum paroeciale ministerium excoluit, postea vero Romam venit ut a Propagandae Fidei Congregatione ad exteras missiones mitteretur. Sed, Deo disponente, Hispaniam reversus, missionarius apostolicus Catalauniam, et Fortunatas Insulas peragravit. Bonorum librorum scriptor fecundus, Congregationem quoque Filiorum Immaculati Cordis Mariae fundavit. Archiepiscopali sedi Sancti Iacobi in Cuba praefectus, zelantis Pastoris virtutibus mire effulsit; seminarium restituit, doctrinam et disciplinam clericorum promovit, opera socialia condidit, pro christiana filiarum institutione Sorores Docentes a Maria Immaculata instituit. Matrii demum accersitus, ut Hispaniarum Reginae a confessionibus et in gravissimis ecclesiasticis negotiis a consiliis esset, austeritatis omniumque virtutum eximium praebuit exemplar. In Vaticano Concilio Romani Pontificis infallibilitatem strenue defendit. Devotionem erga Sanctissimum Sacramentum et Cor Mariae Immaculatum eiusque Rosarium mirifice propagavit. Tandem, apud Fontem Frigidum, in Gallia, exsul moritur, anno millesimo octingentesimo septuagesimo. Quem, miraculis clarum, Pius Papa undecimus Beatorum, Pius vero duodecimus Sanctorum fastis adscripsit.

Missa *Sacerdotes tui*; de Communi Conf, Pont. II loco, cum oratione propria, ut supra.

56. W święto św Rafała Archaniola (24 października) w Jutrzni odmawia się trzy lekcje z księgi Tobiasza, które dawniej były wyznaczone na I Nokturn, z pierwszym i drugim responsorium tam podanym.

57. W święto Chrystusa Króla w III Nokturnie, druga część psalmu 88 *Si dereliquerint filii eius* (Si autem dereliquerint filii eius) kończy się po wersecie *Ut luna quae manet in aeternum, testis in caelo fidelis* (Et thronus eius sicut sol in conspectu meo, et sicut luna perfecta in aeternum, et testis in caelo fidelis).

58. Nieszpory za zmarłych z własną Kompletą wyznaczone dawniej na dzień 1 listopada, przenosi się na Dzień Zaduszny; jeżeli jednak spotykają się one z Nieszporami niedzieli lub święta 1 klasy, Oficjum Dnia Zadusznego kończy się po Nonie.

Jeżeli był taki zwyczaj ze względu na pobożność wiernych można nadal odprawiać Nieszpory za zmarłych po II Nieszporach dnia 1 listopada, łącząc je z innymi tradycyjnymi obchodami, jak specjalną formę nabożeństwa.

ROZDZIAŁ VI ZMIANY W COMMUNE SANCTORUM

59. W hymnie *Iste Confessor* trzeci werset zawsze będzie brzmiał *Meruit supremos laudis honores*.

60. W *Commune Dedicationis Ecclesiae* na początku należy umieścić następującą rubrykę: *Festum Dedicationis Ecclesiae est festum Domini*. (Święto konsekracji kościoła jest świętem Pańskim),

W **śmym dniu konsekracji kościoła aż do Nony odmawia się** Oficjum z przypadającego dnia liturgicznego.

Przed relikwiami Świętych, które mają być zamurowane w ołtarzu konsekrowanego kościoła, odprawia się Wigilię, jeżeli można ją odpowiednio wykonać i śpiewa się lub odmawia Jutrznę z trzema Nokturnami na cześć świętych Męczenników, których relikwie mają być zamurowane. Należy również wezwać wiernych aby uczestniczyli w tej Wigilii.

Obowiązani do odmawiania Oficjum spełniają swój obowiązek co do Jutrzni, odmawiając w czasie Wigilii Nokturny na cześć Świętych Męczenników.

Od Nieszporów samego dnia Konsekracji odmawia się Oficjum z Konsekracji kościoła, które przeciąga się aż do Kompletu następnego dnia i odmawia się jako Oficjum I klasy.

61. Wotywny Oficjum za zmarłych, czy odmawia się jeden Nokturn, czy trzy Nokturny, zaczyna się zawsze od invitorium z psalmem 94; jeżeli odmawia się je za wszystkich zmarłych, kończy się modlitwą *Fidelium*.

ROZDZIAŁ VII ZMIANY W MSZACH I MODLITWACH W RÓŻNYCH POTRZEBACH

62. Msza wotywna „*Contra paganos*“ otrzymuje tytuł „*Missa pro Ecclesiae defensione*“; Msza zaś „*Ad tollendum schisma*“ odtąd się nazywa „*Missa pro unitate Ecclesiae*“.

63. Wśród modlitw „różnych“ usuwa się modlitwę „*Pro Imperatore romano*“ i zamiast niej umieszcza się następującą:

Pro res publicas moderantibus

Oratio

Omnipotens sempiternus Deus, in cuius manu sunt omnium potestates et omnium iura populorum: respice benignus ad eos, qui nos in potestate regunt; ut ubique terrarum, dextera tua protegente, et religionis integritas, et patriae securitas indesinenter consistat, Per Dominum,

Secreta

Propitiare, Domine, preces et hostias famulorum tuorum, et propter nomen tuum patriae defende rectores; ut salus servientium tibi principum, pax tuorum possit esse populorum Per Dominum.

Postcommunio

Protege, Domine, famulos tuos subsidiis pacis; et corporis et spiritualibus enutrens alimentis, a cunctis hostibus redde securos. Per Dominum.

Z SEKRETARIATU PRYMASA POLSKI

PRYMAS POLSKI

N. 1270/61/P.

40.

Dekret w sprawie trynacji i binacji.

D E C R E T U M

Annuentes instantissimis precibus fere omnium Poloniae Antistitum, vigore specialissimarum facultatum a Sancta Sede Nobis tributarum, attentis expositis, praesentibus litteris benigne concedimus, ut omnes Ordinarii locorum in Polonia in suo territorio rectoribus ecclesiarum eorumque vicesgerentibus — in casibus urgentioribus seu verae necessitatis et *per modum actus* — licentiam trinandi diebus Dominicis et festis de precepto necnon binandi diebus ferialibus — servatis omnibus ceteris de jure servandis — tribuere possint.

Praesenti indulto valituro ad triennium.

Datum VARSAVIAE, dié 28 Februarii AD. 1961.

(L.S.)

(-) † *Stefan Card. Wyszyński*

PRYMAS POLSKI

Warszawa, die 19 Junii A.D. 1961
Nr 3271/61/P.

41.

Msza św. w sobotę wieczorem o Matce Bożej
Królowej Polski

D E C R E T U M

Vigore specialissimarum facultatum a Sancta Sede Apostolica nobis tributarum, praesentibus — attentis peculiaribus circumstantiis, in quibus societas catholica in Polonia per sanctum et historicum opus „Magna Novenna“ nuncupatum ad renovationem totius vitae religiosae, moralis et socialis sub patrocinio B. Mariae Virginis Reginae Poloniae tendit — damus et concedimus, ad mentem n. 366 novi Codicis Rubricarum, ut in omnibus ecclesiis et oratoriis, tam publicis, quam semi-publicis, in toto Poloniae territorio, Missa vespertina omnibus sabbatis celebrari possit de B. Maria Virgine Regina Poloniae: „Gaudeamus“ (ut in festo die 3 maii), tamquam votivam II classis, cum omnibus iuribus et privilegiis, quae iisdem votivis, ad normam n. 341 et 343 Codicis Rubricarum, competunt. Conditione tamen servata, ut Missae praedictae cum aliqua devotione mariali iungantur et Ordinarius loci pro singulis ecclesiis facultatem Missae vespertinae concesserit.

Praesenti Decreto ad finem „Magnae Novennae“ valituro.
Servatis ceteris de iure servandis.

(L.S.)

(-) *Stefan Card. Wyszyński*

PRYMAS POLSKI

Nr 3889/61/P.

42.

Dekret w sprawie odprawiania Mszy św.
za zmarłych

D E C R E T U M

Annuentes precibus Episcopi Siedlcensis seu Podlachien-
sis, vigore specialissimarum facultatum a Sancta Sede Nobis
tributarum, praesentibus litteris, attentis expositis, Indultum
celebrandi ter in hebdomada, in singulis ecclesiis paroe-
cialibus necnon in singulis ecclesiis rectoralibus atque in

oratoriis publicis et semipublicis Dioecesis Siedlcensis, Missas quotidianas defunctorum in colore nigro, non obstantibus diebus liturgicis III classis, servatis ceteris omnibus de iure servandis, benigne concedimus.

Præsentibus valituris ad triennium.

Datum VARSAVIAE, die 31 Julii A.D. 1961.

(L.S.)

(-) † *Stefan Card. Wyszyński*

Jak z powyższego dekretu wynika, na prośbę Najdostojniejszego naszego Arcypasterza, J. Em. Kardynał Prymas Polski, na mocy szczególnych pełnomocnictw zezwolił łaskawie, by w kościołach parafialnych, kościołach filii duszpasterskich i filialnych oraz w kaplicach publicznych i półpublicznych w naszej diecezji, mogła się odprawiać 3 razy w tygodniu Msza św. codzienna (quotidiana) za zmarłych jako Msza żałobna trzeciej klasy w kolorze czarnym. Msza powyższa nie może być odprawiana w dni liturgiczne I i II klasy.

Wyjaśnia się, że indult powyższy jest miejscowy, przywiązany do kościołów i kaplic, nie zaś osobisty, jakoby każdy kapłan, spośród celebrujących w danym kościele mógł wybierać sobie dowolnie w tygodniu trzy dni na odprawianie Mszy św. żałobnych.

Rektorzy kościołów w każdym tygodniu, o ile rubryki na to pozwalają, wyznaczą trzy dni na odprawianie Mszy św. za zmarłych w kolorze czarnym.

W wyznaczonym dniu, w danym kościele, może być odprawiana jedna tylko Msza św. w kolorze czarnym, za duszę tegoż samego zmarłego.

Powyższy indult ważny jest na 3 lata.

WIKARIUSZ GENERALNY

Ks. Jan Grabowski

Notariusz

Ks. Stanisław Olechowski

43.

W sprawie metryk chrztu św. do I Komunii św.

66 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski, w dniu 21 czerwca 1961 r. uchwaliła, co następuje:

1. Wszystkie dzieci, przystępujące do I Komunii św. spoza własnej parafii, obowiązane są złożyć metrykę Chrztu św.

2. Metryki Chrztu św. do I Komunii św. powinny być wydawane przez Parafie bezpłatnie, z zaznaczeniem celu: Do I Komunii św.

Warszawa, dnia 21 czerwca 1961 r.

(-) + *Stefan Kardynał Wyszyński*

PRYMAS POLSKI

Nr 4838/61/P

44.

Zawieranie małżeństw przez nowożeńców z różnych diecezji.

Vigore specialissimarum facultatum a Sancta Sede Nobis tributarum, praesentibus litteris Indultum S. Congregationis de disciplina Sacramentorum diei 4 mensis Januarii 1947 an. N. 19234/46 quoad licentiam permittendi parochis, ut matrimonii assistere valeant — non obstante praescripto Instructionis S. Congregationis de Sacramentis diei 29 mensis Junii 1941 an. (n. 4) — sine licentia sui Ordinarii cum nupturientium parochi sint diversae dioecesis, denuo ad triennium benigne prorogamus.

Datum VARSAVIAE, die 27 mensis Septembris AD. 1961

(L.S.)

(-) + *Stefan Card. Wyszyński*

J. Em. Kardynał Prymas Polski, na mocy szczególniejszych uprawnień STOLICY APOSTOLSKIEJ, dekretem z dnia 27 września 1961 roku Nr 4838/61/P., przedłużył, na dalsze trzyletnie, Indult św. Kongregacji Sakramentów z 4.I.1947 r. Nr 19234/46, upoważniający proboszczów (rektorów filii duszpasterskich), bez obowiązku uzyskiwania uprzedniego zezwolenia Kurii, do asystowania i błogosławienia związków małżeńskich nowożeńców, należących do różnych diecezji, mimo zastrzeżenia, zawartego w Instrukcji św. Kongregacji Sakramentów z 29 czerwca 1941 r. N. 4 — np. narzeczona z naszej diecezji, a narzeczony z innej diecezji.

WIKARIUSZ GENERALNY

Ks. Jan Grabowski

Notariusz

Ks. S. Olechowski

PRYMAS POLSKI

Nr 4837/61/P.

45.

Zawieranie małżeństw przez osoby, przebywające w innych miejscowościach przez sześć miesięcy.

D E C R E T U M

Vigore specialissimarum facultatum a Sancta Sede Nobis tributarum praesentibus litteris Indultum S. Congregationis de disciplina Sacramentorum diei 4 mensis Januarii 1947 a., Nr 19235/46, omnibus Poloniae Ordinariis tributum, quoad facultatem ut, ob amplitudinem Dioecesium, possint generale edere Decretum, vi cuius parochi, non obstante praescripto can. 1023 § 2 C.J.C., quin teneantur rem in singulis casibus Ordinario exponere, matrimonii assistere valeant eorum, qui in alio loco per sex menses commorati sint, quotiescumque sive ex documentis sive ex iurata affirmatione testium aut, his deficientibus, partium iuramento, constiterit nil celebrationi matrimonii obstare et nupturientes status libertate frui, denuo ad triennium benigne prorogamus, servatis tamen clausulis praecedentis concessionis.

Datum VARSAVIAE, die 27 mensis Septembris AD. 1961.

(L.S.)

(-) + *Stefan Card. Wyszyński*

W myśl dekretu J. Em. Kardynała Prymasa Polski z dnia 27 września 1961 r. Nr 4837/61/P., J. E. Biskup Ordynariusz Diecezji Siedleckiej, na podstawie Indultu św. Kongregacji Sakramentów z 4.I.1947 r. Nr 19235/46, na okres najbliższych trzech lat, udziela proboszczom (rektorom filii duszpasterskich) ogólnego zezwolenia do asystowania i błogosławienia małżeństw parafian, którzy przed zawarciem małżeństwa, przebywali w innych miejscowościach przez sześć miesięcy, bez obowiązku awracaania się w poszczególnych wypadkach o zezwolenie od Ordynariusza (kan. 1023 § 2), o ile, przy protokólnym badaniu przedślubnym, okaże się z dokumentów przedstawionych lub z zaprzysiężonego zeznania świadków, a w braku tych dowodów, z uzupełniającej przystęgi nowożeńców, że nic nie stoi na przeszkodzie do zawarcia przez nich małżeństwa i że sami nowożeńcy są wolnego stanu.

W razie uzasadnionych wątpliwości, co do stanu wolnego narzeczonych, drugi egzemplarz protokołu badania przedślubnego wraz z przeprowadzonym dochodzeniem wolnego stanu

należy przesłać do decyzji Władzy diecezjalnej. Przed otrzymaniem odpowiedzi z Kurii, nie wolno wyznaczać terminu ślubu. Nie wolno również wyznaczać dnia ślubu przed otrzymaniem dyspensy od przeszkód małżeńskich, o ile takie zachodzą pomiędzy nowożeńcami.

WIKARIUSZ GENERALNY

Ks. Jan Grabowski

Notariusz

Ks. S. Olechowski

46.

Wyjaśnienie do dekretu Congr. Concilii z 3. XII. 1960 r.

W związku z Dekretem św. Kongregacji Soboru z dnia 3 grudnia 1960 i Dekretem Prymasa Polski z dnia 30 stycznia 1961 Nr 551/61/P. (Obacz Wiad. Diec. Podl. 1961 Nr 4-6, str. 49-51). Sekretariat Prymasa Polski – z polecenia J. Em. Kardynała Prymasa – wyjaśnia, że:

1. Obowiązek odprawiania Mszy św. za parafian obejmuje w Polsce *tylko niedziele i dziesięć świąt de praecepto* Kościoła Powszechnego, a więc i uroczystość św. Józefa Oblubieńca NMP (19 marca), chociaż w Polsce nie jest ona świętem obowiązującym.
2. Wykaz świąt, oznaczonych dawniej jako: „supressa“, nie odpowiada nowemu przepisowi: „festa non de praecepto“, w które, z prawa powszechnego, obowiązuje odprawianie Mszy za parafian. (W Polsce ten obowiązek nie istnieje na skutek dyspensy, udzielonej przez Prymasa Polski w/w dekretem).

Warszawa, dnia 10 marca 1961 r.

Sekretariat
Prymasa Polski
Warszawa

47.

Komunikaty

Nr 3409/61/P.

Warszawa, dnia 24 czerwca 1961 r.

Sekretariat Prymasa Polski informuje, że Ojciec św. JAN XXIII powołał do godności biskupiej Ks. Kanonika Dr Jana Mazura, Profesora Teologii Pastoralnej w Wyższym Seminar-

ium Duchownym w Lublinie i na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Na prośbę J. E. Ks. Biskupa Dr Piotra Kałwy, Ordynariusza Diecezji Lubelskiej, Nominat został mianowany jego drugim Sufraganem.

Ks. Dr H. Goździewicz

Nr 3537/61/P.

Warszawa, dnia 1 lipca 1961 r

Sekretariat Prymasa Polski podaje do wiadomości, że Ojciec św. JAN XXIII powołał do godności biskupiej Ks. Dr Edwarda Muszyńskiego z Kielc i powierzył mu obowiązki drugiego Sufragana w Kielcach.

Ks. Dr H. Goździewicz

48.

Ostrzeżenie

Wobec szeregu nadużyć, ostatnio popełnionych przez niektórych duchownych, nie należących do Kościoła Rzym.-Katol., Sekretariat Prymasa Polski — z polecenia J. Em. Ks. Kardynała Prymasa — uprzejmie prosi Prześwietne Kurie Diecezjalne o łaskawe przypomnienie Czcigodnemu Duchowieństwu, szczególnie Rektorom kościołów i kaplic, by sumiennie zachowywali wszelkie przepisy oraz zasady roztropności chrześcijańskiej w sprawie dopuszczania obcych kapłanów lub kleryków do pełnienia jakichkolwiek funkcji kościelnych.

Równocześnie prosimy o łaskawe wydanie polecenia, by Wielebni Księża Proboszczowie otoczyli troskliwą opieką alumnów Seminarium Duchownych w czasie pobytu na terenie parafii. W razie uzasadnionych wątpliwości należy konsultować odpowiednią Kurię Diecezjalną lub Rektorat Seminarium Duchownego względnie Sekretariat Prymasa Polski.

Ks. Dr H. Goździewicz

Z ORDYNARIATU

BISKUP

Siedlecki czyli Podlaski

49.

Czterdziestogodzinne Nabożeństwo

W oparciu o nowy kodeks rubryk mszału i brewiarza (A.A.S. 1960, Nr 10, pag. 594 et seq.) niniejszym podajemy przepisy odnośnie odprawiania w naszej diecezji czterdziestogodzinnego nabożeństwa i uroczystości odpustowych, przenoszonych na niedziele:

Przepisy ogólne.

1. Kodeks Prawa Kanonicznego (kan. 1275) postanawia, że w kościołach parafialnych oraz w tych wszystkich, w których się stale przechowuje Najśw. Sakrament, należy co roku, w dniach oznaczonych za zgodą Ordynariusza miejscowego, z możliwie największą okazałością, odprawiać czterdziestogodzinne nabożeństwo błagalne.

2. „Instructio Clementina“, według której wystawienie ma trwać 40-ci godzin bez przerwy, obowiązuje tylko w Rzymie. Poza Rzymem 40-godzinne nabożeństwo odprawia się na wzór tamtego (ad instar) t. zn. z nocną przerwą. Czterdziestogodzinne nabożeństwo ad instar trwa trzy dni, dlatego godzinny wystawienia i schowania Najśw. Sakramentu trzeba tak ułożyć, ażeby w sumie było 40 godzin, przy czym w pierwszym dniu liczy się czas od początku Mszy św. ekspozycyjnej, chociaż dopiero po Komunii św. kapłan umieszcza Hostię w monstrancji.

3. Wystawienie Najśw. Sakramentu winno się odbywać przy głównym ołtarzu. Relikwie z ołtarza usunąć, a tablice kanonowe postawić tylko na czas odprawiania Mszy św. Tron z baldachimem winien się wznosić ponad lichtarze, na tronie rozłożony korporał. Na ołtarzu ma się palić najmniej sześć świec. Obrazy i figury świętych tego ołtarza mają być stosownie osłonięte.

4. Kościół przyozdobić, okna przyległe do ołtarza wystawienia odpowiednio zasłonić. Drzwi główne powinny być tak otwarte, żeby nie widać było z ulicy Najśw. Sakramentu, w przeciwnym razie zawiesza się w drzwiach kotarę.

5. Przy ołtarzu wystawienia w ciągu trzech dni codziennie odprawia się Msza św. ekspozycyjna (rano), suma i nie-szpory. Inne Msze św. odprawia się przy bocznych ołtarzach, ale bez dzaonienia. Używa się dzwonek w czasie Mszy św. śpiewanej, uroczystej.

6. Komunii św. przy ołtarzu wystawienia udzielać nie można, lecz tylko przy bocznym ołtarzu lub najlepiej w kaplicy, jeżeli taka jest; wcześniej w tym celu trzeba przygotować odpowiednie tabernakulum na czas czterdziestogodzinne nabożeństwa przy bocznym ołtarzu.

7. W czasie czterdziestogodzinne nabożeństwa wystawienia przerywać nie wolno, np. celem urządzenia procesji z racji odpustu.

8. Podczas 40 godzinnego nabożeństwa, na początku i końcu wystawienia odprawia się Mszę św. wotywną II klasy, śpiewaną o Najśw. Sakramencie, przy ołtarzu wystawienia.

W drugim dniu 40-godzinnego nabożeństwa dozwolona jest jako Msza wotywna II klasy Msza św. śpiewana albo o Najśw. Sakramencie, albo inna Msza św. śpiewana (np. pro pace), ale nie przy ołtarzu wystawienia.

Wotywy te są uważane jako Msze św. wotywne II klasy, i można je odprawiać w dni liturgiczne II, III i IV klasy. W takiej Mszy św. jest Gloria, sine Credo, o ile nie przypada niedziela, prefacja communis (w niedziele de Trinitate).

Gdyby w czasie 40-godzinnego nabożeństwa Msza św. o Najśw. Sakramencie była przeszkodzona (dni liturgiczne I klasy), wtedy odprawia się Mszę św. de die z komemoracją o Najśw. Sakramencie sub unica conclusione, o ile Msza nie jest de dominica lub tajemnicy Pańskiej. Nieszpory wtedy też de die.

9. We Mszach św., które są odprawiane w czasie 40-godzinnego nabożeństwa poza ołtarzem wystawienia, nie dodaje się komemoracji o Najśw. Sakramencie.

10. W Mszach św., które odprawia się w czasie 40-godzinnego nabożeństwa coram Ssmo przy ołtarzu wystawienia, należy dodać pod pierwszym zakończeniem orację de Ssmo Sacramento, chyba, że Msza św. jest de dominica albo Msza o tajemnicy Pańskiej.

11. Wypada, aby w dni, w które rubryki pozwalają na Msze wotywne IV klasy — Msze odprawiane w kościele, w którym odbywa się czterdziestogodzinne nabożeństwo, były o Najśw. Sakramencie.

12. Przy wystawieniu Najśw. Sakramentu do publicznej adoracji, która trwa przez jeden dzień, można odprawić jako wotywę 2 klasy Mszę o Najśw. Sakramencie.

Przy wystawieniu Najśw. Sakr. do publicznej adoracji, która trwa tylko przez kilka godzin, odprawia się Mszę z dnia bez wspomnienia o Najśw. Sakramencie.

Przepisy szczegółowe.

Dzień pierwszy. — Nabożeństwo rozpoczyna się Mszą św. ekspozycyjną o Najświętszym Sakramencie z Gl., sine Credo

(chyba, że z racji niedzieli trzeba dodać, prefacja *Communis* lub okresowa). Na tej Mszy św. konsekruje się dwie Hostie i jedną z nich umieszcza się po Komunii św. kapłańskiej w monstrancji. Msza św. kończy się *Benedicamus Domino* i *Placeat*. Błogosławieństwo i ostatnią ewangelię się opuszcza. Po Mszy św. procesja z Najśw. Sakramentem. Po procesji monstrancję umieszcza się na tronie, błogosławieństwa eucharystycznego się nie udziela.

Okolo południa, przy ołtarzu wystawienia, odprawia się Mszę św. śpiewaną *de die*, dodając komemorację *de Ssmo Sacramento* pod jednym zakończeniem z modlitwą Mszy.

Wieczorem odprawia się nieszpory *de Ssmo Sacramento*. Na *Magnificat* okadzenie ołtarza. Na czas kazania *umbraculum*. Po nieszporach *Tantum ergo*, benedykcja i schowanie Najświętszego Sakramentu.

Po nieszporach i rozdaniu Komunii św. przenosi się puszkę z bocznego ołtarza do głównego ołtarza.

Drugi dzień. W drugim dniu, o ile jest jeden kapłan, odbywa się wystawienie Najśw. Sakramentu zwykłym sposobem rano — bez Mszy św.

Jeżeli jest drugi kapłan, to rano odprawia się Mszę św. *de die*, dodając komemorację *de Ssmo Sacramento* pod jednym zakończeniem, a wystawienie Najśw. Sakramentu odbywa się bezpośrednio po Mszy sposobem zwykłym i zaraz monstrancję umieszcza się na tronie, błogosławieństwa Najśw. Sakramentem się nie udziela.

Okolo południa, msza wotywna o Najśw. Sakramencie, która w drugim dniu czterdziestogodzinnego nabożeństwa winna być odprawiona uroczystie przy ołtarzu, na którym nie jest wystawiony Najśw. Sakrament; w naszych warunkach można ją odprawiać przy ołtarzu wystawienia. Jest *Gloria, sine Credo* (chyba, że z racji niedzieli trzeba dodać), prefacja *Communis* lub okresowa.

Reszta jak w dniu pierwszym.

Trzeci dzień. — Msza św. i wystawienie Najśw. Sakramentu jak w dniu drugim.

Okolo południa, przy ołtarzu wystawienia Msza św. śpiewana *de Ssmo Sacramento* jak w dniu drugim.

Nieszpory de Ssmo Sacramento; po nieszporach, odmawia się litanie do Wszystkich Świętych z psalmem i werse-
tami, następnie urządza się procesję eucharystyczną, pod ko-
niec której śpiewa się *Te Deum*; po przyjściu do ołtarza
monstrancję stawia się na mensie ołtarza, *positio incensi*; we
właściwym czasie celebrans bierze w rękę monstrancję i śpie-
wa trzykrotnie *Salvum fac*, po czym udziela bogosławieństwa
Najśw. Sakramentem. Gdyby procesji nie było, to zaraz po
kazaniu celebrans intonuje *Te Deum*.

50.

Odpusty parafialne.

1. Odpusty parafialne są to uroczystości miejscowe,
które są obchodzone w kościołach z racji ich tytułów lub
patronów głównych albo te uroczystości, którym nadane zo-
stały odpusty zupełne przez Stolicę Apostolską.

2. Uroczystościom odpustowym przysługuje prawo do
obchodu zewnętrznego (*solemnitas externa*) albo z samego
prawa albo na mocy specjalnego indultu (Nowy Kodeks ru-
bryk Mszału i Breviarza nr 356 — 361).

Uroczystość zewnętrzna może być obchodzona albo
w niedzielę bezpośrednio poprzedzającą święto lub bezpo-
średnio następującą po święcie.

3. Przy odprawianiu Mszy św. w uroczystość zewnętrzną,
przeniesioną na niedzielę, należy przestrzegać następujących
przepisów:

- a) Msze w zewnętrzną uroczystość odprawia się jak wo-
tywy II klasy. Msze te mają Gloria, Credo (z racji nie-
dzieli), prefacja własna lub z niedzieli, jeżeli własnej
nie mają.
- b) Ze święta, którego uroczystość zewnętrzną obchodzi
się, można odprawić jedną Mszę śpiewaną i jedną
czytaną. Inne Msze należy odprawiać z niedzieli.
- c) Niedziela I klasy i święto I klasy nie dopuszczają Mszy
z uroczystości ze wewnętrznej. Wtedy należy odprawiać
Mszę *de die* z dodaniem komemoracji z uroczystości ze-
wewnętrznej, pod jednym zakończeniem z modlitwą
Mszy, byleby nie przypadły święta, wymienione na
tabeli pierwszeństwa pod n.n. 1, 2 i 3 t. j. święta
Pańskie.

- d) Jeżeli uroczystość zewnętrzna jest o jakiejś tajemnicy Pańskiej wtedy we Mszy nie dodaje się komemoracji niedzieli i na odurót.
- e) Jeżeli uroczystość zewnętrzna jest o Matce Bożej lub świętym, wtedy należy dodać we Mszy komemorację z niedzieli, nawet we mszach śpiewanych.
- f) W mszach św. odprawianych z wystawieniem Najśw. Sakramentu nie dodaje się komemoracji o Najśw. Sakr. Nieszpory odprawia się z uroczystości zewnętrznej, o ile nie przypada święto I klasy.
- g) O ile w uroczystość zewnętrzną wystawienie Najśw. Sakramentu odbywa się po Mszy św. to Mszę kończy się *Benedicamus Domino* i odmówieniem *Placeat*. Błogosławieństwo i ostatnią ewangelię się opuszcza. Po Mszy św. odbywa się procesja z Najśw. Sakramentem.

4. Oficjum brewiarzowe w uroczystość odpustową z racji tytułu kościoła względnie patrona kościoła prawnie ustanowionego *ipsa die* odmawia się sub ritu I classis (officjum festivum) z I i II nieszporami.

Do oficjum tego obowiązani są ci księża, którzy są *adstripti ecclesiae* na mocy nominacji na proboszcza względnie na wikariusza. Gdy natomiast zewnętrzna uroczystość odpustowa została przeniesiona na niedzielę, wszyscy kapłani odmawiają oficjum z niedzieli.

Siedlce, dnia 7 października 1961 r.

† Ignacy bp.

Ks. Stanisław Olechowski
Notariusz

51.

W sprawie konserwacji zabytków sztuki kościelnej.

Prezydium W.R.N. w Lublinie, Wydział Kultury w myśl ustawy o opiece nad zabytkami z 6.III.1928 (Dz. U. Nr 29, poz. 265) zawiadamia, że *wszelkie* prace w obiektach zabytkowych mogą być prowadzone tylko po uprzednim uzyskaniu zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z zatwierdzonym projektem lub uzgodnionym zakresem robót.

Za nieprzestrzeganie przepisów Ustawy o opiece nad zabytkami będą karani nie tylko winni naruszenia przepisów, ale może ponadto obciążyć parafię dodatkowymi kosztami, wynikającymi z konieczności przywracania stanu pierwotnego, usuwania wprowadzonych nielegalnie zmian oraz rozpoczęcia robót od nowa w sposób właściwy.

52.

Nekrologi.

Ś.p. Ks. Teofil Wągrowski

Dnia 16 lutego 1961 r. w Tomaszowie Mazowieckim zmarł ś.p. ks. Teofil Wągrowski, kanonik honorowy Katedry Siedleckiej, b. proboszcz parafii Wodynie, emeryt, w wieku lat 73, kapłaństwa 48.

Zmarły urodził się dnia 27 kwietnia 1887 r. w mieście Łodzi z rodziców ojca Władysława i Matki Heleny, małżonków Wągrowskich. Nauki pobierał w Tomaszowie Mazowieckim, a średnie w Warszawie. Wstąpił do Seminarium Duchownego w Lublinie w 1906 roku, które ukończył w 1912 i tegoż roku 6.X. otrzymał święcenia kapłańskie z rąk Ks. Bpa Franciszka Jaczewskiego. Pracował na wikariatach: w Maciejowicach, Zamościu, Garwolinie i jako administrator w Pawłowicach i w Woduniach. W roku 1932 został wicedziekanem dekanatu katedralnego siedleckiego, a w 1939 r. dziekanem dekanatu domanickiego. Za długoletnią, wzorową pracę duszpasterską w dn. 1.X.1940 r. zostaje obdarzony godnością kanonika honorowego Katedry Siedleckiej.

Sterany trudami i pracą, w 1952 r. zrzeka się parafii Wodynie i dziekanii i obejmuje rektorat kościoła Przemienienia Pańskiego w Stężycy. Na placówce stężyckiej nie pozostaje długo. Stan jego zdrowia był taki, że musiał opuścić rektorat stężycki, i udać się do swej rodziny w Tomaszowie Mazowieckim, gdzie życie swe zakończył.

Na pogrzeb ś.p. ks. Teofila Wągrowskiego zgromadziło się wielu kapłanów z miasta i okolicy oraz rzesze wiernych z Ks. Dziekanem tomaszowskim na czele. Z Podlasia wzięło udział w pogrzebie dwóch kapłanów: Ks. kan. Jan Konopiaty, proboszcz i dziekan rycki, i Ks. Stanisław Idziuk, proboszcz par. Wodynie i dziekan domanicki. Ks. Jan Konopiaty odprawił nabożeństwo żałobne, a ks. Stanisław Idziuk wygłosił przemówienie nad trumną zmarłego konfratra.

Pracował i trudził się przez cały czas swego kapłańskiego żywota na Podlasiu, zmarł poza Podlasiem, spoczął na cmentarzu tomaszowskim. W życiu przeszedł cicho, spokojnie, nie siebie, ale chwały Bożej i pożytku dusz ludzkich szukał. Niech odpoczywa w pokoju, a Dobry Bóg niech będzie jego nagrodą.

Ks. Z.

Ś.p. Ks Edward Kowalik

Repentina mors, sacerdotis sors. Fakty codzienne o tym świadczą. Otó proboszcz parafii Kolembrody ś.p. ks. Edward Kowalik zmarł nagle dnia 21 kwietnia 1961 r. w szpitalu w Białej Podlaskiej, gdy tam od dwóch tygodni przebywał na kuracji. Zmarły urodził się w Przylęku, pow. Włoszczowa, ziemi Kieleckiej dnia 30 września 1900 r. z ojca Franciszka i matki Petroneli, małżonków Kowalików. Po ukończeniu szkoły powszechnej, ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie Męskie w Jędrzejowie w 1925 r., otrzymując świadectwo dojrzałości. Po roku pracy nauczycielskiej we wsi Gnojno, powiatu Biała Podlaska, wstępuje w 1926 r. do Seminarium Duchownego w Janowie Podlaskim, które kończy w 1932 roku. Po święceniach kapłańskich pracuje jako wikariusz w parafiach: Knychówek, Maciejowice, Sobolew, Sokołów Podlaski, Kamionna, Huszlew, jako rektor w Łuzkach i jako administrator parafii w Łukowcach, Uścimowie i ostatnio w Kolembrodach. Na wszystkich placówkach duszpasterskich gdziekolwiek go Władza diecezjalna posłała, wykazał wiele taktu, roztropności, gorliwości i bezinteresowności kapłańskiej. Uczył i pracował z poświęceniem i zamiłowaniem. Wszyscy proboszczowie parafii, gdzie pracował, chcieli go mieć jak najdłużej swym pomocnikiem i współpracownikiem. Oprócz pracy kościelnej i szkolnej był niezmiernie zaangażowany w materialnym organizowaniu parafii, gdziekolwiek duszpasterzował. Zorganizował parafię Łuzki, budując tam kościół, plebanię i budynki ekonomiczne. Zbudował murowaną plebanię w Łukowcach, wiele przyczynił się do budowy kościoła w Uścimowie, przeprowadzał remonty w Kolembrodach. Umiał trafić do serc wszystkich bez względu na ich pochodzenie i przekonania. Dla siebie mało wymagający, abnegat, żyje dla innych. Był kapłanem secundum cor Dei. Nie żałował fatygi, ani grosza dla swych wychowanków, których wielu doprowadził do ołtarzy Pańskich. W tej pracy ustawicznej i trudnej zniszczył swoje zdrowie, nadwyreżył serce. Kiedy właśnie udał się do szpitala bialskiego na kurację nie przypuszczał, że już z niego nie wyjdzie żywy. Zmarł dnia 21 kwietnia, po Mszy św. rannej, którą tego dnia jeszcze w kaplicy szpitalnej odprawił. Śmierć jego wywołała w sercach kapłanów i wiernych uczucia prawdziwego żalu za odchodzącym jeszcze względnie młodym człowiekiem, kapłanem, pasterzem, pracownikiem dobrym w winnicy Chrystusowej. Nic więc dziwnego, że na pogrzeb jego zjechało się wielu kapłanów kolegów i kapłanów z okolicznych parafii oraz rzesze

wiernych z parafii Kolembrody i z parafii sąsiednich. Egzortę żałobną wygłosił Ks. prof. Franciszek Szajda, który w pięknych słowach nakreślił sylwetkę zmarłego, uwytklając zalety jego charakteru. Nabożeństwo żałobne odprawił i na cmentarz kolembrodzki zmarłego odprowadził Ks. Stanisław Nowek, dziekan międzyrzecki. Kiedy Ks. Nowek przy trumnie zaczął przemawiać, upadł i zmarł nagle. I tak sprawdziło się jeszcze raz powiedzenie *repentina mors, sacerdotis sors*. Wrażenie niesłychane, a fakt rzadko spotykany. Bóg tak chciał, niech Imię Jego będzie błogosławione.

R. I. P.

X. Z.

Spis Rzeczy Rocznika 1961.

DZIAŁ URZĘDOWY

Str.

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ

Dekret ogólny Świętej Kongregacji Obrzędów ogłaszający nowy kodeks rubryk brewiarza i mszału rzymskiego 1

Rubryki Brewiarza i Mszału rzymskiego (Nr 1—530).

Część Pierwsza: Rubryki Ogólne (Nr 1—137)	2
I. Zasady ogólne	2
II. O dniu liturgicznym w ogólności	2
III. Niedziele	3
IV. Dni powszednie	3
V. Wigilie	6
VI. Święta i kalendarz	7
VII. Oktawy	13
VIII. Okresy roku Liturgicznego	14
IX. Oficjum N. Maryi Panny w Soboty	15
X. Litania większa i mniejsza	16
XI. Pierwszeństwo dni liturgicznych	17
XII. Zbieżność dni liturgicznych	20
XIII. Przypadkowa zbieżność dni liturgicznych i ich przeniesienia	20
XIV. Stała zbieżność dni liturgicznych i ich przełożenie	21

XV.	Spotkanie się dni liturgicznych	22
XVI.	Wspomnienia	22
XVII.	Zakończenie modlitw	24
XVIII.	Barwy paramentów	24
XIX.	Używanie i rodzaj szat	28
Dekret Świętej Kongregacji Soborowej w sprawie aplikacji Mszy św. 49		
Część druga: Rubryki ogólne Breviarza Rzymskiego		
I.	Zasady ogólne	52
II.	Pora odmawiania Godzin kanonicznych	52
III.	Kalendarz obowiązujący przy odmawianiu Oficjum Bożego	53
IV.	Porządek Oficjum Bożego	55
V.	Różne części Oficjum	60
VI.	Porządek zegnania się, stania, klęczenia i siedzenia przy odmawianiu Oficjum Bożego	73
Część trzecia: Rubryki ogólne Mszału Rzymskiego (Nr 269-530) 101		
I.	Pojęcia i zasady ogólne	101
II.	Kalendarz obowiązujący przy odprawianiu Mszy św.	102
III.	Msza konwentualna	104
IV.	Msza w niedziele i dni powszednie	106
V.	Msze świąteczne	107
VI.	Msze wotywnne	108
VII.	Msze za zmarłych	123
VIII.	Różne części Mszy	130
IX.	Rodzaj głosu we Mszy	143
X.	Porządek klęczenia, siedzenia i stania we Mszy	145
XI.	Przygotowanie Ołtarza do Mszy	147
W sprawie antycypowania Laudes		153
Język polski we Mszy św.		154
Wyjaśnienie w sprawie komemoracji ferii IV klasy		154
Zezwolenie na rozdawanie Komunii wiernym przez innego kapłana przy tym samym ołtarzu, przy którym aktualnie odprawia się Msza św. nawet poza właściwą jej porą		155

Część trzecia. Rubryki ogólne Mszału Rzymskiego (Nr 269 — 530). Dokończenie	156
Tabela dni liturgicznych	156
Tabela zbieżności dni liturgicznych	160
Tabela spotkania się dni liturgicznych	161
Zmiany w Breviarzu i Mszału Rzymskim w myśl zasad nowego Kodeksu rubryk	162
I. Zmiany w kalendarzu	162
II. Zmiany w Ordinarium divini Officii	163
III. Zmiany w Psalterzu	164
IV. Zmiany w Proprium de Tempore	164
V. Zmiany w Proprium Sanctorum	171
VI. Zmiany w Commune Sanctorum	177
VII. Zmiany w Mszach i modlitwach w różnych potrzebach	177

Z Sekretariatu Prymasa Polski

Tekst poprawny Litanii Loretańskiej	75
Dekret św. Kongregacji Obrzędów w sprawie zmiany w aktach uwielbienia	78
Litania do Najdroższej Krwi Chrystusa Pana	79
Dekret w sprawie odprawiania Mszy św. wotywniej „Ro- rate“ w czasie adwentu	81
Dyspensa od obowiązku uczestniczenia we Mszy św. i wstrzymania się od prac służebnych	81
Dekret w sprawie trynacji i binacji	178
Msza św. w sobotę wieczorem o Matce Bożej Królowej Polski	179
Dekret w sprawie odprawiania Mszy św. za zmarłych	179
W sprawie metryk chrztu św. do 1 Komunii św.	180
Zawieranie małżeństw przez nowożeńców z różnych diecezji	181
Zawieranie małżeństw przez osoby, przebywające w in- nych miejscowościach przez sześć miesięcy	182

Wyjaśnienie do dekretu Congr. Concilii z 3.XII.1960 roku	183
Komunikaty	183

Z Ordynariatu

Str.

Wprowadzenie w życie nowych rubryk brewiarza i msza- lu rzymskiego	29
Duszpasterskie przypomnienie wielkopostne	30
Egzamin kapłanów ad beneficia curata w 1961 roku	32
Egzaminy wikariuszowskie w 1961 roku	32
Tematy kazań dla dorosłych w V Roku Wielkiej No- wenny	34
Nekrologi: Ks. Antoni Hanicz, Ks. Marceli Matuszelański	46
Komunikat Kurii Biskupiej w Przemyślu w sprawie pism sługi Bożego Ks. Jana Balickiego	82
Tematy kazań dla dorosłych w V Roku Wielkiej Nowenny	83
Tematy kazań dla młodzieży w V Roku Wielkiej Nowenny	87
Tematy kazań dla dzieci w V Roku Wielkiej Nowenny	94
Rekolekcje dla kapłanów	95
Wizytacja kanoniczna	98
Zmiany wśród duchowieństwa	99
Nekrologi: Ks. Stanisław Foryś, Ks. Teofil Wągrowski, Ks. Edward Kowalik i Ks. Stanisław Nowek	99
Kazania Stanowe dla rodziców w V roku Wielkiej Nowenny	147
Wizytacja kanoniczna	148
Nominacje	149
Nekrologi Ks. Władysław Białowski	150
Czterdziestogodzinne nabożeństwo	184
Odpusty parafialne	188
W sprawie konserwacji zabytków sztuki kościelnej	189
Nekrologi: Ks. Teofil Wągrowski, Ks. Edward Kowalik	190

Dział nieurzędowy

Str.

Osobowość kaznodziei	46
Tegoroczni Kapłani Jubilaci	100
Ogłoszenie	100
Wydawnictwo	100
Święcenia w Katedrze Siedleckiej	151

T R E Ś Ć

DZIAŁ URZĘDOWY

	Str.
Akta Stolicy Apostołskiej	Str.
34. W sprawie antycypowania Laudes	153
35. Język polski we Mszy św.	154
36. Wyjaśnienie w sprawie komemoracji ferii IV klasy	154
37. Zezwolenie na rozdawanie Komunii wiernym przez innego kapłana przy tym samym ołtarzu, przy którym aktualnie odprawia się Msza św. nawet poza właściwą jej porą	155
38. Część trzecia. Rubryki ogólne Mszału Rzymskiego (Nr 269 – 530). Dokończenie.	156
Tabela dni liturgicznych	156
Tabela zbieżności dni liturgicznych	160
Tabela spotkania się dni liturgicznych	161
39. Zmiany w Breviarzu i Mszale Rzymskim w myśl zasad Nowego Kodeksu Rubryk.	162
I. Zmiany w kalendarzu	162
II. Zmiany w Ordinarium divini Officii	163
III. Zmiany w Psalterzu	164
IV. Zmiany w Proprium de Tempore	164
V. Zmiany w Proprium Sanctorum	171
VI. Zmiany w Commue Sanctorum	177
VII. Zmiany w Mszach i modlitwach w różnych potrzebach	177

Z SEKRETARIATU PRYMASA POLSKI

40. Dekret w sprawie trynacji i binacji	178
41. Msza św. w Sobotę wieczorem o Matce Bożej Królowej Polski	179
42. Dekret w sprawie odprawiania Mszy św. za zmarłych	179
43. W sprawie metryk chrztu św. do I Komunii św.	180
44. Zawieranie małżeństw przez nowożeńców z różnych diecezji	181
45. Zawieranie małżeństw przez osoby, przebywające w innych miejscowościach przez sześć miesięcy.	182
46. Wyjaśnienie do dekretu Congr. Concilii z 3.XII.1960 r.	183
48. Komunikaty	183
48. Ostrzeżenie	184

Z ORDYNARIATU

49. Czterdziestogodzinne nabożeństwo	184
50. Odpusty parafialne	188
51. W sprawie konserwacji zabytków sztuki kościelnej	189

NEKROLOGI

52. Sp. Ks. Teofil Wagrowski	190
53. Sp. Ks. Edward Kowalk	190
53. Spis rzeczy rocznika 1961	191

Wydawca: Kuria Diecezjalna w Siedlcach